

Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft 2024

**Rapportering av uppdrag 2.2 enligt Tillväxtverkets regleringsbrev
2024**

2025-06-24

Diarienummer: Å 2025-1225

Tillväxtverkets årliga rapportering av hur företagens kostnader påverkas av nya eller ändrade regler

Beslutet att godkänna denna delrapport har fattats av avdelningschef Anna Johansson.

Handläggningen har gjorts av Stig-Dennis Nyström, Josefine Brzezinska, enhetschef Henrik Tegehed och Steven Wall. Den sistnämnda var föredragande för ärendet.

Stockholm, 2025-06-24

Anna Johansson

Steven Wall

Sammanfattning

Tillväxtverket har på regeringens uppdrag följt utvecklingen av företagens kostnader till följd av nya eller ändrade regler sedan 2013. I denna rapport redovisas en uppskattning av kostnadsutvecklingen för företagen till följd av nya eller ändrade regler som trätt i kraft under 2024.

Tillväxtverket konstaterar att regelkostnadernas andel av BNP ligger på sex procent under 2024, vilket innebär att nivån är oförändrad jämfört med året innan. Sammanlagt uppskattas de årliga administrativa kostnaderna till följd av nya eller ändrade regler ha ökat med omkring 10,3 miljarder kronor och de årliga fullgörandekostnaderna har ökat med omkring 320 miljoner kronor under 2024. Fem nya eller ändrade regler har medfört betydande kostnadsökningar, däribland nya krav på hållbarhetsrapportering. En regeländring har resulterat i minskade kostnader. Ändringen innebär att kravet på att bevara räkenskapsinformation i original har avskaffats.

Det är komplicerat att studera effekten av hur ineffektiva och onödigt kostsamma regler sammantaget påverkar ekonomin och hur tillväxten skulle utvecklas med andra regelverk. Tillväxtverket kan endast konstatera, från de undersökningar Tillväxtverket och andra aktörer presenterat, att mycket talar för att det finns en stor potential för att öka såväl tillväxten som sysselsättningen genom att säkerställa att regelverk utformas och tillämpas på det mest ändamålsenliga sättet.

För att vända trenden med ökande regelkostnader och nå ökad måluppfyllelse gentemot regeringens förenklingsmål gör Tillväxtverket bedömningen att det krävs fortsatt kraftfulla satsningar på förenkling för företag. Regelgivningsprocessen behöver vidareutvecklas och effektiviseras med ökad förmåga att utforma ändamålsenliga regler som är kostnadseffektiva att tillämpa. Andelen godtagbara konsekvensutredningar 2024 var endast 61 procent, vilket visar att det är tydligt att fler åtgärder behövs för att regelgivare ska kunna belysa hur nya eller ändrade regler påverkar de berörda företagens kostnader och konkurrensförmåga. Tillväxtverket har bland annat föreslagit krav på att Regelrådet involveras i ett tidigare skede i regelgivningsprocessen inom områden som får stor påverkan på företagen. Bra stöd och tillgång till relevant och kvalitativa indata är nödvändigt för att höja kvaliteten på konsekvensutredningarna. Tillväxtverket gör även bedömningen att det skulle effektivisera arbetet att följa regelkostnaderna eftersom betydande resurser får läggas på att komplettera undermåliga beräkningar.

Tillväxtverket vill även peka på vikten av att regler utformas och ändras för att utnyttja digitaliseringens fördelar, såsom ökad datadelning och effektiv implementering med digitala lösningar och automatiserade flöden som får stor påverkan på företagens administrativa kostnader.

Ordlista

Begrepp	Förklaring
Administrativ kostnad	Ekonomisk påverkan till följd av krav om att upprätta, lagra eller överföra information. Relaterar ofta till personalkostnader.
Alternativkostnad	Uppstår när ett företag till följd av regler måste låsa resurser som annars hade kunnat användas till annat. Kan till exempel beräknas genom utebliven avkastningsränta.
Annan åtgärd	Åtgärder som inte är bindande regler men som kan medföra betydande kostnadsförändringar för företag. Det kan till exempel handla om förändringar i tillämpningen av regler.
Betydande krav	Enskilt krav som inom ramen för Tillväxtverkets uppföljning leder till årliga kostnadsförändringar som överstiger gränsvärdet om 28 miljoner kronor.
Gränsvärde/ Tröskelvärde	Gräns för när ett regelkrav betraktas som betydande, fastställt till årliga kostnader/besparingar om 28 miljoner konor.
Investering	Kapitalkostnad påkallad av regelkrav. En investering karaktäriseras av en längre livslängd där kostnaden skrivs av under en period av flera år.
Krav	Krav till följd av regel som förbinder företagen att genomföra eller undvika vissa aktiviteter eller beteenden.
Löpande kostnad	Används i denna rapport synonymt med årliga kostnader.
Löpande priser	Uttrycker det nominella värdet och beaktar inte värdeförändringar som inflation.
Produktionskostnad	Direkt inverkan på användningen av företagets produktionsresurser till följd av regelkrav (förutom administration). Handlar till exempel om utbildning av personal eller om inköp av förbrukningsmaterial och tjänster.
Regelrådet	Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket, utsett av regeringen, med uppdrag att granska hur väl konsekvenserna av olika författningsförslag som påverkar företagen utretts.

Innehåll

1	Uppdraget	6
1.1	Bakgrund	6
1.2	Mål	6
1.3	Metod	6
1.3.1	Kostnadskategorier och konkurrensanalys	7
1.3.2	Nollbas för företagens löpande regelkostnader	7
1.3.3	Jämförelse med omvärlden	7
1.3.4	Begränsningar	8
2	Slutsatser och rekommendationer	9
3	Genomförande – aktiviteter och resultat	11
3.1	Regelkostnader som andel av BNP	11
3.2	Utveckling av företagens administrativa kostnader och påverkan på företagens konkurrenskraft	11
3.2.1	Administrativa kostnader till följd av nya eller ändrade regler, 2013– 2024	12
3.2.2	Betydande administrativa kostnader 2024	12
3.3	Utveckling av företagens fullgörandekostnader och påverkan på företagens konkurrenskraft	18
3.4	Jämförelse med omvärlden	21
	Bilaga 1. Nya eller ändrade regler med betydande kostnader för företag 2024	27
	Bilaga 2. Berörda företag utifrån antal och bransch	28

1 Uppdraget

1.1 Bakgrund

Regeringen har som mål att de kostnader för svenska företag som följer av regler över tid ska minska som andel av BNP och att kostnadsutvecklingen i Sverige ska vara lägre än i omvärlden.¹ Som ett led i detta arbete har Tillväxtverket sedan 2013 följt utvecklingen av hur företagens administrativa kostnader påverkas av nya eller ändrade regler. Sedan 2016 inkluderar Tillväxtverkets uppdrag även att analysera hur företagens andra kostnader än administrativa påverkas av reglerna, samt att resonera kring eventuell konkurrenspåverkan. Sedan 2022 ställs även utvecklingen av regelkostnader i relation till Sverige BNP och jämförs med kostnadsutvecklingen i omvärlden.

I regleringsbrevet för 2024 fick Tillväxtverket i uppdrag att följa utvecklingen av de administrativa kostnader och fullgörandekostnader som uppstår för företagen till följd av nya eller ändrade regler under 2024.²

1.2 Mål

Denna rapport redovisar en uppskattning av utvecklingen av företagens regelkostnader och konkurrenskraft till följd av nya eller ändrade regler som trätt i kraft 2024. Rapporten syftar till att synliggöra och analysera utfallet av de regeländringar som genomförts under året.

1.3 Metod

Identifieringen av effekter för företagen av nya och ändrade regler bygger på den metod som Tillväxtverket utvecklat och använder sedan 2014 och beräkningarna utgår från den så kallade standardkostnadsmodellen.³ Regelgivarnas konsekvensutredningar är den primära källan för analysen, som i huvudsak fångas upp genom inkomna remisser till Regelrådet. Utöver detta sätt att fånga in förslag används också bevakningslistor av pågående policyprocesser. Tillväxtverket bedömer om förslagen som inkommer till Regelrådet förväntas medföra betydande kostnader för företag och kompletterar regelgivarnas beräkningar i de fall konsekvensutredningarna inte innehåller tillräckliga beräkningar. Initiala kostnader, det vill säga engångskostnader som uppstår i samband med omställningen till det nya kravet, ingår inte i den övergripande sammanställningen av kostnadsutvecklingen.

Metoden innebär att regeleffekterna uppskattas innan reglerna har trätt i kraft. Analysen bygger därför på ett antal antaganden om vilka företagsgrupper som berörs

¹ Skr 2021/22:3 En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga.

² Klimat- och näringslivsdepartementet, *Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Tillväxtverket*.

³ Nutek (2007) *Manual för att mäta företagens administrativa kostnader enligt standardkostnadsmodellen, v2.1*; Tillväxtverket (2013) *Slutrapport för uppdraget att ta fram förslag på en metod för att kunna följa utvecklingen av företagens administrativa kostnader efter 2012*, dnr 5.2.1-2013-807.

och hur de kan tänkas agera för att uppfylla kraven. I analysen förutsätts därför att kostnaden för samtliga berörda företag uppstår vid den tidpunkt som regeln stipulerar, även om kostnaden redan kan ha tagits vid ett tidigare tillfälle eller planeras att tas senare. Varje enskilt regelkrav som förväntas leda till en årlig ekonomisk påverkan om minst 28 miljoner kronor beaktas i analysen. Ett regelförslag kan innehålla flera krav.

1.3.1 Kostnadskategorier och konkurrensanalys

Från och med 2016 identifierar Tillväxtverket även andra kostnader⁴ än administrativa. Dessa kategoriseras som produktionskostnader, investeringskostnader och alternativkostnader.⁵

Tillväxtverket analyserar även den tänkbara påverkan på konkurrensen som följer av de nya eller ändrade reglerna. Analysen är kvalitativ och tar sin utgångspunkt i OECD:s checklista för regler och konkurrensanalys.⁶ Regler kan antingen vara neutrala, främjande eller hämmande för konkurrensen. En enskild regel kan ha som direkt syfte att påverka konkurrenssituationen på marknaden, i andra fall påverkas konkurrensen som en oavsiktlig sidoeffekt. Konkurrenseffekter kan förekomma inom en bransch, mellan branscher och mellan företag i olika länder.

1.3.2 Nollbas för företagens löpande regelkostnader

Tillväxtverket konstaterade i sin rapport till regeringen⁷ att om kostnaderna för svenska företag ska kunna anges som andel av BNP, krävs det en uppgift om företagens totala regelkostnader (nollbas). Tillväxtverket har uppskattat, genom att använda flera uppmätta parametrar, att företagens totala årliga regelkostnader uppgick till 377 miljarder kronor år 2020.

Till den uppskattade nollbasen adderas sedan det värdet som Tillväxtverket har uppmätt genom uppdraget att följa utvecklingen av företagens kostnader. Tillväxtverket uppskattade i sin senaste rapport till regeringen⁸ att företagens totala årliga regelkostnader uppgick till 378,6 miljarder kronor år 2023. Den framräknade nollbasen är teoretisk och bygger på vissa antaganden. Nollbasen bör därför tolkas med stor försiktighet och inte åberopas i andra sammanhang.

1.3.3 Jämförelse med omvärlden

Regeringen definierar omvärlden som de fem till sju länder som utgör Sveriges största import- och exportmarknader.⁹ Tillväxtverket har, utifrån uppgifter från Statistikmyndigheten SCB, gjort ett urval utifrån de länder som återfinns inom båda kategorierna. Urvalet består av följande länder: Danmark, Nederländerna, Finland, Tyskland, Storbritannien och Norge.

⁴ Se ordlistan i början av rapporten för att se vilka definitioner som Tillväxtverket använder.

⁵ Detta är en renodling av förslaget i Tillväxtverkets (2016) rapport *Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft*, dnr 1.2.2-Å2015-1259.

⁶ OECD (2016) *Competition Assessment Checklist, Volume II: Guidance, Version 3.0*.

⁷ Tillväxtverket (2022) *Metoder för att möjliggöra uppföljning av regeringens kostnads mål för förenklingspolitiken*, dnr: Å 2022-2109.

⁸ Tillväxtverket (2024) *Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft 2023*, dnr: Å 2024-877.

⁹ Skr. 2021/22:3 *En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga*.

1.3.4 Begränsningar

Analysen synliggör kostnadsförändringar som följer av regler med olika syften och som berör ett varierat antal och olika typer av företag. Resultatet är således bäst lämpat för att se på varje enskild regels effekter och inte den samlade kostnadsförändringen.

Tröskelvärdet om 28 miljoner kronor per krav innebär att de regelkrav och andra åtgärder som faller under angivet belopp inte inkluderas i analysen. Många små förändringar kan samlat vara betydande för företagen, både vad gäller ökade och minskade kostnader samt påverkan på konkurrensen. Vidare kan summan av en ökad mängd regler inom ett område överstiga den samlade kostnaden av varje enskild regel, eftersom fler regler kan bidra till en ökad komplexitet och göra det svårare för företagen att navigera bland regelkraven. För att skapa en mer nyanserad bild av företagens förändrade regelbörda behövs därför kompletterande uppgifter om företagens upplevelser av de nya eller ändrade regler. Ett sådant exempel är Tillväxtverkets enkätundersökning *Företagens villkor och verklighet*, där bland annat företagens upplevelser av regler som ett potentiellt hinder för tillväxt undersöks.¹⁰

I Tillväxtverkets metod för att följa regelkostnader ingår inte att särskilja mellan kostnader som följer direkt av EU-lagstiftning och kostnader som uppkommer till följd av utnyttjandet av ett nationellt handlingsutrymme att gå längre än vad en rättsakt som minimum kräver. En sådan analys saknas ofta i regelgivarnas konsekvensutredningar.

Tillväxtverket beräknar effekterna för företag av regler innan de har trätt i kraft. Analysen bygger därmed på ett antal antaganden om vilka företagsgrupper som berörs och hur de agerar för att uppfylla kraven. Resultatet återger således inte nödvändigtvis den reella påverkan på företagen. För information om vilka effekter reglerna får i praktiken behöver kompletterande analyser utföras efter reglernas ikraftträdande.

Tillväxtverkets uppdrag omfattar endast att beakta reglernas påverkan på företagens kostnader och konkurrens. Syftet med reglerna och reglernas eventuella nytto- eller kostnadseffekter i övrigt inkluderas således inte i analysen. Regelkostnader bör alltid ställas i relation till reglernas syfte, grad av måluppfyllelse och nyttan som uppstår.

¹⁰ Tillväxtverket, *Företagens villkor och verklighet* 2023

(<https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/statistikochanalys/varaundersokningar/foretagensvillkorochverklighet.3631.html>, hämtad 2025-05-15).

2 Slutsatser och rekommendationer

Tillväxtverket konstaterar att regelkostnadernas andel av BNP ligger på sex procent under 2024, vilket innebär att nivån är oförändrad jämfört med året innan. Sammanlagt uppskattas de årliga administrativa kostnaderna till följd av nya eller ändrade regler ha ökat med omkring 10,3 miljarder kronor och de årliga fullgörandekostnaderna har ökat med omkring 320 miljoner kronor.

Med tanke på de fortsatta kostnadsökningarna krävs en regleringsprocess som i högre grad beaktar förenklingsperspektivet och utnyttjar de möjligheter som finns för att säkerställa en kostnadseffektiv implementering och tillämpning av regelverken, både på nationell nivå och inom EU.

Tillväxtverket rekommenderar nedan några konkreta insatser som vi bedömer skulle modernisera, effektivisera och öka takten i förenklingsarbetet samt minska företagens regelkostnader.

- Regelgivare behöver genomföra bättre konsekvensutredningar som i högre grad belyser hur nya eller ändrade regler påverkar företagens kostnader och konkurrensförhållanden. Mot denna bakgrund föreslås att Regelrådet involveras i ett tidigare skede av regelgivningsprocessen än vad som är fallet i dag, särskilt vid utformningen av regler som bedöms ha betydande påverkan på företag.
- Att regelgivare får det stöd som behövs för att regelverken ska kunna utformas så att de möjliggör digitala lösningar för en effektiv tillämpning. Till exempel kan maskinläsbar lagstiftning möjliggöra ett större digitalt informationsutbyte och automatiserade beslutsprocesser vilket kan förenkla för både företag och myndigheter. Myndigheten för Digital förvaltning (Digg) har tagit fram vägledningar för digitaliserings- och automationsvänlig lagstiftning som kan användas som stöd vid regelutformning.¹¹ Inom det här området pågår flera intressanta initiativ inom EU som är intressant att följa och dra lärdom av.
- Att regelgivare som har stor påverkan på företagens regelkostnader får tydliga och långsiktiga uppdrag att förenkla för företag. Det bör omfatta uppdrag att systematiskt utvärdera befintliga regelverk inom särskilt prioriterade områden. Det är av stor vikt att regelgivare har ett långsiktigt uppdrag att förenkla för företag för att säkerställa att regler fortfarande uppfyller sitt syfte, identifiera eventuella överlappande eller motstridiga regleringar samt undersöka möjligheter att förenkla tillämpningen. Tillväxtverket kan stödja arbetet och utifrån bland annat undersökningar, uppföljning av förenklingsmål och kontakter med företag bidra med kunskap om hur företagens behov av förenklingar ser ut.

¹¹ Myndigheten för Digital förvaltning (Digg) Vägledningar för digitaliserings- och automationsvänlig lagstiftning, hämtad 2025-06-02.

Det är komplicerat att studera effekten av hur ineffektiva och onödigt kostsamma regler sammantaget påverkar ekonomin och hur tillväxten skulle utvecklas med andra regelverk. Tillväxtverket kan endast konstatera, från de undersökningar Tillväxtverket och andra aktörer presenterat, att mycket talar för att det finns en stor potential för att öka såväl tillväxten som sysselsättningen genom att säkerställa att regelverk utformas och tillämpas på det mest ändamålsenliga sättet. Tillväxtverket vill också framhålla att förenklingsarbetet är en viktig faktor för att lyckas med den gröna och digitala omställningen som syftar till ett bättre resursutnyttjande, vilket också bidrar till en ökad konkurrenskraft för svenska företag.

3 Genomförande – aktiviteter och resultat

3.1 Regelkostnader som andel av BNP

Sedan 2022 har Tillväxtverket ställt utvecklingen av företagens regelkostnader i relation till Sveriges bruttonationalprodukt (BNP) i löpande priser.

Vad gäller helåret 2024 har Statistikmyndigheten (SCB) beräknat, utifrån preliminära uppgifter, att Sveriges BNP (löpande priser) uppgick till cirka 6 448 miljarder kronor.¹² Tillväxtverket uppskattar i denna rapport att företagens årliga regelkostnader har ökat med ca 10,6 miljarder kronor under 2024 (se bilaga 1), vilket resulterar i att företagens totala årliga regelkostnader uppgår till cirka 389,2 miljarder kronor år 2024. Detta innebär att företagens regelkostnader utgjorde 6 procent av Sveriges BNP år 2024.

Tillväxtverket konstaterar att regelkostnadernas andel av BNP ligger på 6 procent under 2024, vilket innebär att nivån är oförändrad jämfört med året innan. Det kan verka motsägelsefullt att regelkostnaderna i faktiska kronor ökar men att regelkostnaderna som andel av BNP ligger kvar på samma nivå som året innan. Detta förklaras av att BNP också har ökat under året – vilket är den faktor som påverkar resultatet mest.

3.2 Utveckling av företagens administrativa kostnader och påverkan på företagens konkurrenskraft

Tillväxtverket identifierar sedan 2013 nya eller ändrade regler med krav som medför betydande administrativa kostnadsförändringar för företag. Under 2024 har fyra sådana krav identifierats, vilka medför uppskattningsvis cirka 10,3 miljarder kronor i ökade administrativa kostnader.

Kostnadsförändringarna är ojämnt fördelade över tid, med ökade kostnader några år (2014, 2016, 2017, 2018, 2021, 2022, 2023 och 2024) och minskade kostnader andra år (2013, 2015, 2019 och 2020). Kostnadsförändringarna är även ojämnt fördelade mellan branscher, där vissa möter ökade kostnader och andra minskade.

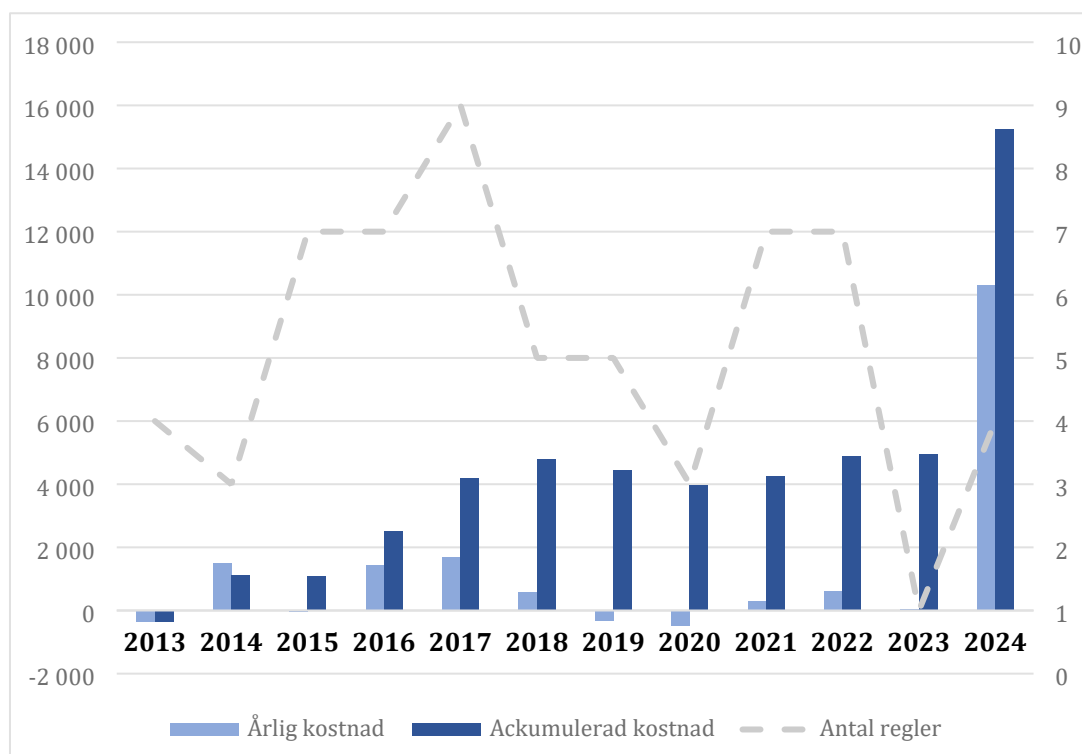
Antalet regler med betydande påverkan på företagens administrativa kostnader, liksom den sammantagna ekonomiska effekten i löpande priser per år, framgår av diagram 3.2.1.

¹² SCB statistikdatabasen, BNP från produktionssidan (ENS2010), löpande priser, mnkr efter näringsgren SNI 2007 och kvartal. 2024K1-2024K4. Hämtad 2025-05-19.

3.2.1 Administrativa kostnader till följd av nya eller ändrade regler, 2013–2024

Miljoner kronor

Antal regler

Anmärkning: Årlig kostnad avser det år regeln träder i kraft. Ackumulerad kostnad innebär det sammanlagda värdet av hur de administrativa kostnaderna har utvecklats sedan 2013. Antal regler anger mängden nya eller ändrade regler (eller annan åtgärd) per år med betydande ekonomisk påverkan på företagen. Källa: Tillväxtverket.

3.2.2 Betydande administrativa kostnader 2024

Tillväxtverket har identifierat fyra nya krav med betydande årlig administrativ kostnadsförändring under 2024. I detta avsnitt beskrivs det nya kravet och dess effekter.

Nya krav på betaltjänstleverantörer

I syfte att göra det lättare att upptäcka och utreda gränsöverskridande mervärdes-skattebedrägerier införs ett nytt krav på betaltjänstleverantörer. Det nya kravet innebär att betaltjänstleverantörer behöver dokumentera och skicka in uppgifterna till Skatteverket som i nästa steg ska föra över uppgifterna till ett centralt elektroniskt system på EU-nivå. Det nya kravet införs genom ändringar i skatteförfarandelagen (2011:1244). Ändringarna i nationell lagstiftning föranleds av ändringar i EU:s merskattedirektivet.¹³ Lagändringen trädde i kraft den 1 januari 2024.

¹³ Rådets förordning (EU) 2020/283 av den 18 februari 2020 om ändring av förordning (EU) nr 904/2010 vad gäller åtgärder för att stärka det administrativa samarbetet för att bekämpa mervärdesskattebedrägeri.

Det är främst betaltjänstleverantörer som erbjuder internationella betalningar som påverkas av det nya kravet. Enligt Finansdepartementets konsekvensutredning påverkas 223 företag av det nya kravet. Tillväxtverket har använt dessa 223 företag som grund för att räkna ut kostnaderna som kravet kan medföra.

Tillväxtverket bedömer att kravet medför årliga administrativa kostnader om cirka 310 miljoner kronor till följd av uppgiftslämnande till Skatteverket. Uppgifterna lämnas i ett fastställt elektroniskt formulär. I de fall rapporteringsskyldigheten inte fullgörs ska Skatteverket vara bemyndigade att ta ut en dokumentations- och rapporteringsavgift. Därtill uppskattar Tillväxtverket initiala produktionskostnader om drygt 593 miljoner kronor. Kostnaderna uppstår eftersom företagen behöver anpassa sina IT-system för att kunna rapportera till Skatteverket. Enligt regelgivarens konsekvensutredning handlar det om att skapa automatiserade betalningsflöden – utan manuell hantering. Tillväxtverket betonar att det finns en viss osäkerhet i både uppskattningen av hur många företag som berörs och i beräkningen av deras kostnader.

Effekter av nya krav om att betaltjänstleverantörer ska lämna uppgifter om vissa gränsöverskridande betalningar, kostnader (miljoner kronor)

Nya eller ändrade krav	Administrativa kostnader		Produktionskostnader	
	Initial	Årlig	Initial	Årlig
➤ Betaltjänstleverantörers skyldighet att till Skatteverket lämna uppgifter om gränsöverskridande betalningar		310	593	
Summa (mnkr)		310	593	

Berörda branscher	Konkurrenspåverkan (hämmande/främjande)	
	Förmåga	Incitament
Betaltjänstleverantörer*	Hämmande	Främjande

*Lagrum: Skatteförfarandelagen (2011:1244), 33 c kap. Uppgifter om gränsöverskridande betalningar, 5–7 §§

Nya krav på uppgiftslämnande medför mestadels främjande konkurrens-effekter

I stort sett bedöms konkurrensen förbättras, men vissa delar kan ha en negativ effekt – särskilt kraven på att anpassa IT-system och hantera information. Eftersom gränsöverskridande e-handel är svår att kontrollera, finns en risk att oseriösa företag undviker att redovisa och betala moms. De nya reglerna ska gälla alla betaltjänstleverantörer som hanterar internationella betalningar, vilket innebär att alla berörda företag påverkas på liknande sätt. EU-kommissionen har bedömt att risken för momsbedrägerier är störst för varor med hög priskänslighet och i branscher med omfattande internationell handel. Genom ökad kontroll i dessa branscher minskar risken för osund konkurrens, eftersom det blir svårare att undvika momsredovisning.

Nya regler om tilläggsskatt för företag i stora koncerner

Den 1 januari 2023 infördes en ny lag om tilläggsskatt (2023:875) i syfte att tillse att nationella och multinationella koncerner ska beskattas med minst 15 procent, oavsett var de är verksamma. Lagen föranleddes av EU-reglering¹⁴.

Endast stora koncerner med årliga intäkter på minst 750 miljoner euro omfattas. Cirka 125 svenska koncerner beräknas påverkas.

Tillväxtverket gör bedömningen att kravet medför årliga administrativa kostnader om ungefär 105 miljoner kronor. Kostnaden uppstår till följd av att varje svensk koncern som omfattas av förslaget kommer behöva sammanställa och lämna in tilläggs-skatte rapporter till Skatteverket. Inte enbart de egna inkomsterna som en koncern-enhet har ska beskattas, utan en koncernenhet blir skyldig att betala en tilläggsskatt om en annan koncernenhet utanför Sverige är lågbeskattad. Är den effektiva skatten under minimiskattesatsen om 15 procent ska mellanskillnaden beräknas och beskattas.

En tillfällig förenklingsregel har beslutats av riksdagen som ska tillämpas under tre års tid. Regeln innebär att vissa koncerner i lågriskländer kan slippa göra en fullständig beräkning av tilläggsskatten så länge vissa kriterier¹⁵ är uppfyllda.

Effekter av tilläggsskatteberapporteringskravet, kostnader (miljoner kronor) och konkurrenspåverkan

Nya eller ändrade krav	Administrativ kostnad	
	Initial	Årlig
➤ Sammanställa och upprätta tilläggsskatteberapport*		105
Summa		105

Berörda branscher	Konkurrenspåverkan (hämmande/främjande)			
	Antal	Förmåga	Incitament	Konsumenter
Stora, multinationella koncerner		Hämmande		
Små bolag		Främjande		

*Lagrum: Skatteförfarandelagen (2011:1244), 33 d kap. Tilläggsskatteberapport.

¹⁴ Rådets direktiv (EU) 2022/2523 (ST/8778/2022/INIT) om säkerställande av en global minimiskattenivå för multinationella koncerner och storskaliga nationella koncerner i unionen.

¹⁵ Minimi-test (koncernen måste uppvisa att de totala intäkterna eller vinsten ligger under vissa gränser. Exempelvis behöver den effektiva skattesatsen vara högre än en viss procent under en bestämd tid och koncernen måste uppvisa att deras vinst enligt land-för-land-rapporteringen inte överstiger ett visst belopp.

Tillägsskatterapporteringskravet medför både hämmande och främjande konkurrenspåverkan

Tillväxtverket bedömer att tillägsskattekravet medför övervägande hämmande konkurrenseffekter för stora, multinationella koncerner medan delar av kravet kan verka främjande för små företag i Sverige.

Stora multinationella företag påverkas genom ökade administrativa kostnader vilket bedöms försämra deras konkurrenssituation gentemot mindre företag. Effekt kan vara begränsad på marknader där stora företag främst konkurrerar med varandra. Effekten minskar därtill av förenklingsregel.

Finansdepartementet uppger även att stora multinationella företag innan lagens ikraftträdande kunnat använda olika strategier för skatteplanering för att minska sina skattekostnader. Nu begränsas dessa möjligheter av minimibeskattningsreglerna, vilket främjar små företags möjlighet att konkurrera med stora koncerner.

Avskaffat krav på bevarande av räkenskapsinformation i original

Ändrade krav i bokföringslagen (1999:1078) medför att företag inte längre behöver bevara ursprungliga pappersmaterial om de digitaliseras. Leverantörsfakturor, kvitton och reseräkningar omfattas. Ändringen trädde i kraft den 1 juli 2024 och ska tillämpas för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2024.

Samtliga bokningsföringsskyldiga företag i Sverige påverkas av förslaget. Företagen återfinns därför inom samtliga branscher.

I samband med betänkandet¹⁶ som föranledde lagändringarna genomfördes en särskild utredning av företagens arkiveringskostnader. Antalet berörda företag uppskattades i den utredningen till omkring 435 000¹⁷ och de totala kostnaderna uppskattades till 3,9 miljarder kronor för hela företagskollektivet.

Av den totala kostnaden bedömdes omkring 30 procent vara hänförlig till företag med en årlig omsättning mellan 400 000 och 80 miljoner kronor¹⁸. Tillväxtverket har utgått från dessa beräkningar i föreliggande rapport.

¹⁶ Förenklingslag för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen (SOU 2021:60).

¹⁷ Baserat på data från Statistikmyndigheten SCB, 2020. En omsättningsgräns på minst 400 000 kronor per år användes.

¹⁸ Prop. 2023/24:78, Bilaga 1, s. 53.

Effekter av avskaffat krav på bevarande av räkenskapsinformation i original, kostnader (miljoner kronor) och konkurrenspåverkan

Nya eller ändrade krav	Administrativ kostnad	
	Initial	Årlig
Kravet på att ursprungligt räkenskapsmaterial ska bevaras under viss tid tas bort*		-3 900
Summa (mnkr)		-3 900

Berörda branscher	Konkurrenspåverkan (hämmande/främjande)			
	Antal	Förmåga	Incitament	Konsumenter
Bokföringsskyldiga företag (återfinns inom samtliga branscher)		Främjande		

*Lagrum: 7 kap. 1, 2 och 6 §§, (SFS 2024:342) Lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078)

Det avskaffade kravet på att bevara räkenskapsinformation i original främjar konkurrensen

Kravet berör bokföringsskyldiga företag inom samtliga branscher och därmed påverkas inte konkurrenssituationen inrikes. I närliggande länder som Danmark, Finland, Norge, Nederländerna och Tyskland finns inget krav på att bevara räkenskapsinformation i ursprunglig form, vilket tidigare gav svenska företag en nackdel i förhållande till företag i dessa länder.

Det avskaffade kravet om att bevara räkenskapsinformation i original bedöms därmed främja svenska företags internationella konkurrenskraft i och med att det sänker deras kostnader och möjliggör att modernare tekniska lösningar för bokföring används.

Nya krav på hållbarhetsrapportering

I syfte att tillhandahålla pålitlig och jämförbar information som kan bidra till hållbara investeringar och göra det lättare att hantera finansiella risker från klimatförändringar och sociala problem införs nya krav på hållbarhetsrapportering. Ändringarna i nationell lagstiftning föranleds av ändringar i EU:s direktiv 2013/34/EU vad gäller företagens hållbarhetsrapportering.

Till skillnad från det tidigare EU-direktivet om hållbarhetsrapportering från 2016 ställs det nu högre krav på företagen att redovisa mer detaljerad information, exempelvis om deras värdekedja och utsläpp av växthusgaser. Från och med den 1 juli 2024 omfattas även små och medelstora börsnoterade företag, stora eller börsnoterade dotterbolag samt vissa större filialer till utländska företag verksamma inom EES av kravet på hållbarhetsrapportering. Rapporterna ska också granskas av en revisor.

Totalt bedöms 2045 företag påverkas. Varav omkring 90 procent är stora aktiebolag eller handelsbolag. Små- och medelstora börsnoterade företag och finansiella företag

bedöms tillsammans utgöra omkring 10 procent. Dotterbolag och filialer uppskattas till mindre än en procent.

Tillväxtverket gör bedömningen att kravet medför initiala administrativa kostnader om drygt 5,5 miljarder kronor. Kostnaden uppstår till följd av upprättandet av en hållbarhetsrapport. Därtill bedöms det tillkomma årliga administrativa kostnader på cirka 14 miljarder kronor på grund utav två huvudsakliga aktiviteter: att upprätta en hållbarhetsrapport och att utföra en granskning av hållbarhetsrapporten.

De stora företag som blir skyldiga att ta fram en hållbarhetsrapport enligt de nya mer specifika och mer omfattande kraven förväntas få högre kostnader för att samla in och bearbeta uppgifter. Även om vissa stora företag redan idag tar fram hållbarhetsrapporter, är mer än hälften av de nya villkoren för rapportering helt nya. Kravet på att rapporten ska granskas av en revisor innebär också ökade kostnader för företagen. Eftersom små och medelstora företag har begränsade administrativa resurser har de fått en övergångsperiod fram till 2026 för att uppfylla kraven.

Effekter av hållbarhetsrapporteringskravet, kostnader och konkurrenspåverkan (miljoner kronor)

Nya eller ändrade krav	Administrativ	
	Initial	Årlig
Krav på hållbarhetsrapportering*	5 513	13 782
Summa (mnkr)	5 513	13 782

Berörda branscher	Konkurrenspåverkan (hämmande/främjande)			
	Förmåga	Förmåga	Incitament	Konsumenter
Stora företag som är aktiebolag eller handelsbolag		Hämmande		
Små och medelstora börsnoterade företag		Hämmande		
Dotterföretag och filialer		Hämmande		
Finansiella företag		Hämmande		

*Lagrum: Årsredovisningslagen (1995:1554), lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag: 6 kap. 1 §, 5 §§ och 8 kap. 2, 5 och 8 §§, aktiebolagslagen (2005:551), sparbankslagen (1987:619), stiftelselagen (1994:1220), Revisionslagen (1999:1079), Revisorslagen (2001:883), lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, försäkringsrörelselagen (2010:2043) och lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Rapporteringsskyldigheten medför hämmande konkurrensförmåga

Med det nya direktivet kommer rapporteringskravet i Sverige att harmoniseras med EU:s minimikrav. Detta kan potentiellt förbättra Sveriges konkurrensläge i förhållande

till andra medlemsstater. Effekten är dock beroende av hur övriga medlemsländer väljer att implementera direktivet och ses därför inte som en direkt konkurrensfördel.

Justitiedepartementet påpekar att företag inom EU riskerar att få en tyngre rapporteringsbörda än företag utanför EU, om de inte tillämpar en strategi i linje med det nya direktivet. Detta kan leda till en ojämlik behandling av företag inom och utanför unionen, vilket i sin tur kan påverka konkurrensvillkoren negativt på EU:s inre marknad. För att minska denna risk omfattas därför vissa EU-baserade dotterbolag och filialer till företag utanför EU, liksom tredjelandsföretag med överlåtbara värdepapper noterade på en reglerad marknad inom EU, av direktivets upplysningskrav.

Sammanfattningsvis bedöms förslaget medföra ökade kostnader samt påverka företagens konkurrenssituation i Sverige. Enligt Justitiedepartementets konsekvensutredning finns en risk att svenska företag får en försämrad konkurrenskraft i förhållande till företag utanför EU. Det kan även argumenteras för att konkurrenskraften för de företag som omfattas av kraven försämras i jämförelse med mikroföretag inom både Sverige och övriga EU. Förslaget bedöms därmed ha övervägande negativa, om än begränsade, effekter på konkurrensen.

Vad har hänt sedan införande av det nya kravet om hållbarhetsrapportering?

För att stärka EU:s konkurrenskraft har EU-kommissionen tagit fram det så kallade "Omnibus-paketet". Syftet är att minska regelbördan inom unionen, med målet att minska den administrativa belastningen för samtliga företag med 25 procent och för små och medelstora företag med 35 procent. Kraven på hållbarhetsrapportering enligt CSRD ingår som en del i denna regelförenklingsplan.

I april 2025 antogs det så kallade "*stop-the-clock*" direktivet, vilket innebär att delar av kraven på hållbarhetsrapportering skjuts upp. Den andra och tredje vågen av rapporteringsskyldiga företag får två års uppskov. Första vågens implementering påverkas dock inte. Det innebär att stora företag och koncerner som inte omfattas av våg ett ska börja rapportera först 2028, avseende räkenskapsåret 2027. Små- och medelstora företag som omfattas av den tredje vågen ska börja rapportera 2029 för räkenskapsåret 2028. EU-kommissionen har presenterat ytterligare förslag på förenklingar, men det är i dagsläget oklart om och när dessa kommer att tas upp för vidare förhandling och beslut.

3.3 Utveckling av företagens fullgörandekostnader och påverkan på företagens konkurrenskraft

Tillväxtverket har under 2024 identifierat två nya krav som medför betydande årliga fullgörandekostnader. I detta avsnitt beskrivs de nya kraven och deras effekter.

Engångsplastdirektivet

Syftet med EU:s engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning är att minska de negativa miljöeffekter som plast kan föra med sig. Direktivet ska implementeras successivt över tid. Här behandlas uteslutande de betydande krav som trädde i kraft under 2024.

Enligt det nya kravet ska alla som på den svenska marknaden tillhandahåller dryck i en engångsmugg erbjuda en möjlighet att få drycken serverad i en återanvändbar mugg. Kravet på flergångsmuggar ställs på företag som serverar mer än 150 engångsmuggar per dag som försäljningsstället är öppet. (Från och med 2026 kommer gränsen att sänkas till 75.) De företag som endast använder matlådor av papper eller kartong omfattas inte.

Naturvårdsverket har beslutat om vissa undantag från kravet på flergångsmuggar. Undantagen innebär att kravet inte gäller i de fall där matlådan eller muggen har fyllts av en annan aktör i distributionskedjan än det företag som slutligen serverar maten eller drycken.

Varken konsekvensutredningen, offentliga studier eller SCB har kunnat fastställa hur många företag som omfattas av kravet. Tillväxtverket har därför sammanställt information om de företagstyper som rimligen påverkas. Eftersom detta bygger på uppskattningar finns en osäkerhet kring hur väl företagspopulationen speglar verkligheten. Kravet riktar sig till enskilda serviceställen snarare än till företag som helhet. Tillväxtverket har endast redovisat antalet företag inom branscher där statistik finns tillgänglig, eller där egna uppskattningar har kunnat göras baserat på tillgänglig information. Följande verksamheter har inkluderats: kaféer, snabbmatsrestauranger, bensinstationer och närbutiker. Totalt uppskattas cirka 7 034 serviceställen beröras.

Tillväxtverket uppskattar att kravet medför återkommande produktionskostnader på drygt 63 miljoner kronor. Dessa kostnader uppstår till följd av två nya skyldigheter: att erbjuda flergångsmuggar samt att vidta åtgärder för att säkerställa att muggarna kan återanvändas.

Effekter av kraven på att erbjuda flergångsmugg och vidta åtgärder för att muggarna ska vara återanvändbara, kostnader (miljoner kronor) och konkurrenspåverkan

Nya eller ändrade krav	Produktion	
	Initial	Årlig
Erbjuda flergångsmugg*	0	34
Vidta åtgärder för att muggarna ska vara återanvändbara*	0	29
Summa		63

Berörda branscher	Konkurrenspåverkan (hämmande/främjande)			
	Antal	Förmåga	Incitament	Konsumenter
Serviceställen som säljer mer än 150 engångsmuggar per dag som försäljningsstället är öppet	Saknar information	Hämmande		

*Lagrum: Förordning (2021:996) om engångsprodukter 17 §

Kravet på engångsplatsmuggar medför hämmande konkurrenspåverkan

Förslaget påverkar vissa företags förmåga att konkurrera genom tillkommande kostnader. Kostnaderna för att erbjuda och hantera flergångsmuggar berör endast de försäljningsställen som säljer fler än 150 engångsmuggar per dag. Dessa större försäljningsställen får en ökad kostnad till skillnad från mindre försäljningsställen.

När det gäller flergångsmuggar blir den internationella konkurrensen obetydlig eftersom produkterna inte köps in eller exporteras. Försäljningen, och därmed konkurrensen, begränsas till Sveriges gränser.

Ändrade krav gällande säkerheter för utvinningsavfall

Från och med den 15 augusti 2024 gäller nya regler för hur säkerheter för utvinningsavfall inom gruvindustrin ska beräknas. Förändringen har sin grund i de betydande kostnader som är förenade med att stänga, återställa och följa upp gruv-verksamheter. Syftet är att minska risken för att staten i framtiden tvingas bekosta dessa åtgärder.

Den tidigare ordningen ansågs otillräcklig då kraven på säkerheter varit för lågt ställda. Detta har bedömts öka risken för att samhället får bära kostnader som egentligen skulle täckas av industrin. Det nya kravet berör sex företag som tillsammans driver 13 aktiva gruvor i Sverige.

Det ändrade kravet innebär att säkerhetens storlek ska beräknas med hänsyn till de merkostnader som uppstår då någon annan vidtar åtgärder för verksamhetens förpliktelser. Företagen måste därför tillgängliggöra resurser som annars hade kunnat användas till annat. Det ändrade kravet medför således en alternativkostnad. Alternativkostnaden beräknas som skillnaden mellan den historiska avkastningen på företagets totala kapital och den riskfria ränta som erhålls på de medel som utgör säkerhet.

År 2019 uppgick de ställda säkerheterna till omkring 3,5 miljarder kronor. Med det nya regelverket väntas summan stiga till omkring 6,3 miljarder kronor. Tillväxtverket har utifrån detta uppskattat den årliga alternativkostnaden till omkring 258 miljoner kronor.

Kostnadspåverkan av ändrade krav för beräkning av säkerhet för utvinningsavfall, (miljoner kronor) och konkurrenspåverkan

Nya eller ändrade krav	Alternativkostnad	
	Initial	Årlig
Nya krav för beräkning av säkerhetens storlek*		258
Summa		258

Berörda branscher	Konkurrenspåverkan (hämmande)			
	Antal	Förmåga	Incitament	Konsumenter
Nytt krav för beräkning av säkerhetens storlek*	X			

*Lagrum: Förordning om ändring i förordningen (2013:319) om utvinningsavfall, §§ 64, 64a.

Det ändrade kravet för beräkning av säkerhetens storlek medför övervägande hämmande konkurrenspåverkan

Säkerheterna ska motsvara de faktiska kostnaderna för att hantera utvinningsavfall och återställa områden, vilket innebär att de är proportionella mot storleken på företagens gruvor. Därför bedöms ändringen inte snedvrider konkurrensen mellan de företag som redan är verksamma inom gruvindustrin i Sverige.

Kraven kan däremot göra det svårare för svenska företag att konkurrera med internationella aktörer om de inte har lika strikta krav.

Samtidigt medför de striktare kraven en höjd tröskel för nya aktörer som vill etablera sig. Inträde i branschen kan därmed försvåras.

3.4 Jämförelse med omvärlden

Detta avsnitt beskriver hur företagens regelkostnader har utvecklats i vår omvärld¹⁹ och vilka regler som haft störst påverkan på utvecklingen. Avsnittet belyser även vilka förenklingsåtgärder som har genomförts i olika länder.

Norge

Den norska regeringen har satt upp som mål att minska näringslivets kostnader för regelverk med 11 miljarder norska kronor före utgången av 2025. Hittills har förenklningar motsvarande cirka 5,8 miljarder kronor identifierats. Trots detta kostnadsminskningsmål saknas en strukturerad uppföljning av nya regelrelaterade kostnader i Norge.

Bland de 36 förenklingsåtgärder som är pågående eller redan genomförda finns exempelvis den digitala lösningen för e-signering av ansvarsförbindelser, vilket har resulterat i en kostnadsreduktion om cirka 1 miljard norska kronor. De digitala informationstjänsterna hos Norska Vegvesenet har genererat kostnadsbesparingar om cirka 770 miljoner norska kronor. Vidare har höjda tröskelvärden för revisionsplikt inneburit besparingar om cirka 160 miljoner norska kronor. Dessutom finns flera förslag under bearbetning, såsom utvecklingen av en vägportal, vilken förväntas leda till kostnadsminskningar om cirka 100 miljoner norska kronor. Närings- och fiskedepartementet arbetar för närvarande med en slutrapport för det pågående förenklingsarbetet från 2021 till 2025, vilken kommer att publiceras i augusti 2025.

Storbritannien

För närvarande finns det ingen kvantitativ målsättning för företagens regelkostnader i Storbritannien. Det oberoende verifieringsorganet, Regulatory Policy Committee (RPC), som tidigare granskade och validerade kostnadsberäkningar, övervakar inte längre utvecklingen av företagens kostnader till följd av nya eller ändrade regler.

¹⁹ Omvärlden definieras som de fem till sju länder som utgör Sveriges största export- och importmarknader (se avsnitt 1.3.3).

RPC:s ordförande, Stephen Gibson, uttrycker i sin årliga rapport²⁰ sitt stöd för den reviderade "Better Regulation Framework". Detta ramverk innehåller flera förändringar som RPC länge har förespråkade: en tidigare oberoende granskning av konsekvensbedömningar; övervägande av ett bredare spektrum av konsekvenser; ökat fokus på uppföljning och utvärdering av regler efter implementering; samt ett stärkt engagemang för att genomföra uppföljningsgranskningar efter införandet. RPC har samarbetat med regeringen kring smartare reglering. Detta inkluderade reformer som påverkar RPC, såsom oberoende granskning av kostnads-nyttoanalyser från tillsynsmyndigheter, förstärkning av Better regulation framework (BRF) och publicering av data om departementens prestationer i förhållande till BRF.

Danmark

Danmarks årliga rapport gällande regelförenklingsarbetet presenteras senare under året än den svenska. Viss information finns dock tillgänglig. Mellan den 15 december 2022 och den 31 december 2024 har regeländringar genomförts som enligt regeringen minskar företagens administrativa kostnader med omkring 715 miljoner danska kronor årligen.

De största posterna i denna total avser digitala lösningar²¹ som MitID, NemLog-in3 och Digital Post (505 miljoner DKK), vägledning om användning av MitID vid kundkännedom (47 miljoner DKK) samt ändringar i miljöskyddslagen (87 miljoner DKK).

Utöver dessa åtgärder planeras en fortsatt utbyggnad av den automatiska verksamhetsrapporteringen. Nästa fas, som finansieras via 2025 års statsbudget, omfattar bland annat krav på elektronisk fakturering mellan företag och beräknas kunna minska de administrativa bördorna med upp till 9 miljarder DKK årligen. Första fasen av reformen, kopplad till en ny bokföringslag antagen i maj 2022, har enligt regeringen redan lett till kostnadsminskningar om 3,5 miljarder DKK per år.

En stor del av företagens administrativa bördor uppges ha koppling till EU-reglering. Regeringen uppger att den stödjer EU-kommissionens förenklingsarbete, inklusive förslag om att justera rapporteringskraven i CSRD -direktivet. Dessa förändringar bedöms kunna minska bördorna med ytterligare upp till 6 miljarder DKK årligen.

Regeringen har också inrättat en fast ministergrupp med uppgift att samordna arbetet med regelförenkling för företag.

²⁰ Regulatory policy committee, corporate report 2023-2024.

²¹ *MitID* är en e-tjänst-lösning som liknar svenska BankID och som är utvecklad i samarbete med offentlig sektor och finansiella institut. *NemLog-in3* är den tekniska infrastrukturen för inloggning till offentliga självbetjäningstjänster. Den möjliggör en gemensam inloggningsportal och stödjer Single Sign-on (SSO). Digital Post är Danmarks gemensamma IT-lösning för säker digital kommunikation mellan myndigheter, medborgare och företag. Tillsammans utgör systemen en integrerad digital infrastruktur som syftar till att underlätta säker och effektiv kommunikation och självbetjäning mellan danska myndigheter, medborgare och företag.

Nederländerna

Under 2024 mottog den nederländska motsvarigheten till Regelrådet, ATR,²² 525 förfrågningar om yttranden, varav 476 slutfördes. Av de formella yttrandena var 45 % negativa – en minskning från 60 % föregående år.²³ De föreslagna reglerna som granskades under året skulle, om de genomförts utan ändringar, leda till en sammantagen nettoökning av företagens administrativa kostnader med 426 miljoner euro årligen. Den största enskilda kostnadsdrivaren var ett förslag om auktorisationsplikt för bemanningsföretag (143 miljoner euro). Ett annat större förslag gällde implementering av EU:s Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD), där kostnaderna uppskattades till minst 123 miljoner euro (utan att effekterna för små- och medelstora företag var färdigutredda).

ATR lyfte också fram behovet av att ta hänsyn till så kallade överimplementeringar vid genomförandet av EU-lagstiftning – dvs. fall där nationella tillägg gör regler mer betungande än vad som krävs enligt EU-rätten.

I mars 2025 antog det nederländska parlamentet en lag som gör ATR till ett permanent och oberoende organ med utökade befogenheter, bland annat för obligatorisk involvering gällande all ny regelgivning med betydande börda, rätt att ge råd om EU-förslag i ett tidigt skede under lagstiftningsprocessen samt möjlighet att ge råd till parlamentet om lagförslag och ändringsförslag.

Slutligen har ATR påbörjat en särskild kartläggning av EU-reglering som upplevs som särskilt betungande för nederländska små- och medelstora företag. Resultatet väntas publiceras under 2025 och kan ge vägledning även för andra länder i hur man kan minska bördan från EU-reglering.

Finland

I Finland har det tidigare saknats en etablerad praxis för att följa upp företagens regelkostnader. Numera har den finska regeringen satt upp ett mål om att undvika ökade administrativa kostnader för företag under mandatperioden. Regeringens ambition är dessutom att avskaffa minst 300 regler som anses särskilt betungande för både företag och medborgare. Alla regelgivare i Finland förväntas tillämpa principen "en in, en ut" vid framtagandet av nya lagar och regler.²⁴

Övervakningen av företagens regelkostnader började i februari 2024 och den första årsrapporten har nu publicerats. Under 2024 har principen "en in, en ut" utvidgats till att omfatta samtliga ministerier.

Årliga administrativa kostnader för företag minskade med 120 miljoner euro, varav 74 miljoner euro beror på EU-regler som genomförs nationellt. Den största besparing kom från ändringar i bokföringslagen, vilket bedömts minska kostnaderna med 74 miljoner euro. Totalt avskaffades 133 regler under 2024.

²² I Nederländerna ansvarar Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) för att granska den administrativa bördan av nya och befintliga regelverk.

²³ ART:s årsrapport 2024.

²⁴ Annual Report on Regulatory Burden <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/166221>

De nya EU-reglerna som resulterade i de största administrativa kostnaderna för företag under 2024 identifierades genom den förvaltningsövergripande granskningen av EU-lagstiftningen. I denna kartläggning har man identifierat 22 betydande EU-rättsakter, bland vilka hållbarhetsrapporteringsdirektivet (CSRD) och förordningen om avskogningsfria produkter²⁵ anses vara särskilt kostnadsdrivande.

Tyskland

I Tyskland ansvarar departementen för att beräkna alla betydande regelkostnader för företag som en del av konsekvensutredningsprocessen. Tyska Regelrådet (NKR).²⁶ sammanställer årligen företagens kostnader till följd av regler.²⁷ De totala årliga administrativa kostnaderna för tyska företag beräknas minska med cirka 655 miljoner euro under år 2024. Benämningen *bureaucracy costs* anges i NKR:s rapport och kan jämföras med definitionen av det vi i Sverige kallar årliga administrativa kostnader. Fullgörandekostnaderna, *compliance costs*, som ökat med flera miljarder tidigare år, minskade i år med omkring 400 miljoner euro netto.²⁸

För första gången sedan 2019, observerar NKR en minskning av årliga fullgörandekostnader för företag. Kostnadsbesparingarna kan främst hänföras till the Bureaucracy Reduction Act (Bürokratieentlastungsgesetz, BEG IV), Growth Opportunities Act, the Bureaucracy Reduction Act, och lagen om minskning av byråkrati och de högre tröskelvärdena för små- och medelstora företag i handelslagen (Handelsgesetzbuch, HGB), vilka sammanlagt resulterade i årliga kostnadsbesparingar på över 3 miljarder euro. Den främsta anledningen till att kostnaderna inte minskade mer under rapporteringsperioden är införlivandet i nationell lagstiftning av hållbarhetsdirektivet (CSRD).

Under 2023/2024 ökade de initiala fullgörandekostnaderna därtill med omkring 6,5 miljarder euro (för företag, medborgare och den offentliga förvaltningen). Företagen drabbades av högst kostnader med omkring 3,8 miljarder euro.

25 EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2023/1115 av den 31 maj 2023 om tillhandahållande på unionsmarknaden och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010.

26 Nationaler Normenkontrollrat/National Regulatory Control Council.

27 National Regulatory control council (NKR), Annual report 2024, Good legislation. Digital administration. Less bureaucracy. Harnessing momentum, boosting impact.

28 Under rapporteringsperioden (mellan 1 juli 2023 och 1 juni 2024).

Sammantagna iakttagelser

Som redogörelsen visar har företagens regelkostnader både ökat och minskat i de olika länderna som ingått i omvärldskartläggningen. Storleken på kostnadsförändringar skiljer sig dock markant mellan länderna. Tillväxtverket bedömer att skillnaderna beror på flera faktorer, där både storleksskillnaderna mellan ländernas ekonomier samt hur respektive land mäter regelkostnader spelar en stor roll. Detta leder till att det inte går att direkt jämföra kostnader i absoluta tal. Tillväxtverket kan däremot konstatera att de nya kraven på hållbarhetsrapportering, EU:s hållbarhetsdirektivet (CSRD), har medfört betydande påverkan på kostnadsutvecklingen i Sverige, Danmark, Nederländerna, Finland och Tyskland.

Bilaga 1. Nya eller ändrade regler med betydande kostnader för företag 2024

Sammanfattning av regelförändringar med betydande ekonomisk påverkan på företagen 2024, enligt ordningsföljden i rapporten (miljoner kronor).

Regelgivare	Krav	Administration		Produktion		Alternativkostnader	
		Initial	Årlig	Initial	Årlig	Initial	Årlig
Finansdepartementet	Betaltjänstleverantörers skyldighet att lämna uppgifter om gränsöverskridande betalningar till Skatteverket		310	593			
Finansdepartementet	Sammanställa och upprätta tilläggsskatterapport		105				
Justitiedepartementet	Kravet på att ursprungligt räkenskapsmaterial ska bevaras under viss tid tas bort		-3 901				
Justitiedepartementet	Krav på hållbarhetsrapportering		13 782				
Klimat- och näringslivsdepartementet	Företag som tillhandahåller dryck i en engångsmugg ska: 1) erbjuda en möjlighet att få drycken serverad i en återanvändbar mugg och 2) vidta effektiva åtgärder så att de återanvändbara muggarna och deras lock roterar flera gånger.				63		
Riksgälden	Nytt krav för beräkning av säkerhetens storlek						258
Summa			10 296	593	63		258

Bilaga 2. Berörda företag utifrån antal och bransch

Sammanfattning av berörda företag utifrån antal och bransch som berörs av nya eller ändrade regler med betydande kostnader 2024, enligt ordningsföljden i rapporten

Regelgivare	Krav	Berörda företag	Antal företag	SNI 2007**
Finansdepartementet	Betaltjänstleverantörers skyldighet att lämna uppgifter om gränsöverskridande betalningar till Skatteverket	Betaltjänstleverantörer som erbjuder internationella betalningar	223	Populationen är osäker, därmed ingen specificering genom SNI-kod
Finansdepartementet	Sammanställa och upprätta tilläggsskatterapport	Tillverkningsindustri, byggverksamhet, handel, fastighetsverksamhet, finans- och försäkringsverksamhet, juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	125	C, F, G, L, K och M
Justitiedepartementet	Kravet på att ursprungligt räkenskapsmaterial ska bevaras under viss tid tas bort	De berörda företagen återfinns inom alla branscher	435 388	-
Justitiedepartementet	Krav på hållbarhetsrapportering	Kraven ställs på basis av storlek, därmed omfattas företag inom	2 045	-
Klimat- och näringslivsdepartementet	Företag som tillhandahåller dryck i en engångsmugg ska: 1) erbjuda en möjlighet att få drycken serverad i en återanvändbar mugg och 2) vidta effektiva åtgärder så att de återanvändbara muggarna och deras lock roterar flera gånger.	Kaféer, snabbmatsrestauranger, bensinmackor som serverar kaffe och närbutiker	7 034	56.1
Riksgälden	Nytt krav för beräkning av säkerhetens storlek	Innehavare av gruvor i drift	6	07

